

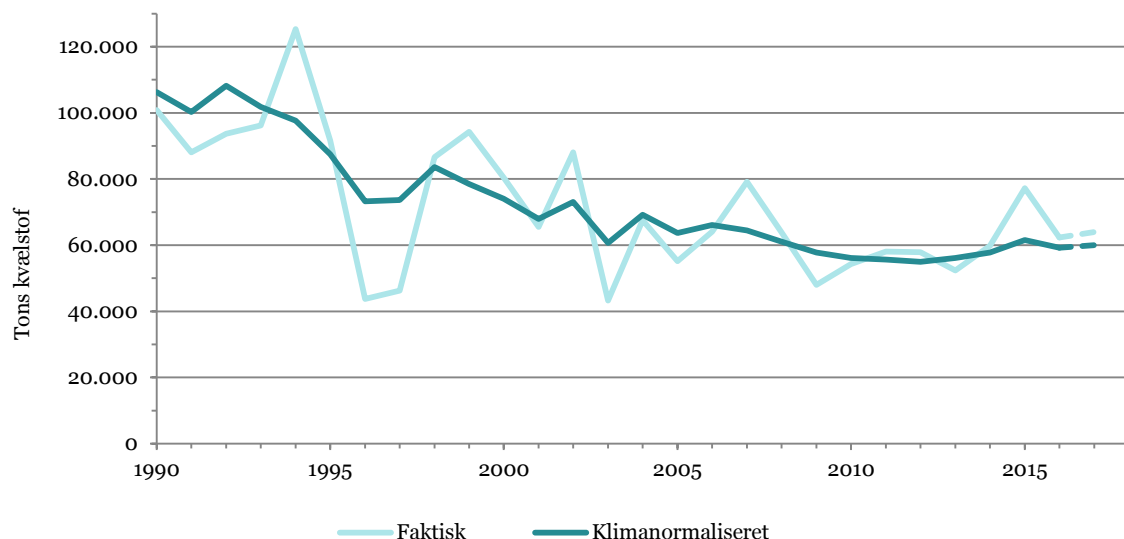

Den 14. januar 2019

Fakta om kvælstofindsatsen

Baggrund

- I starten af 2018 besluttede regeringen og Dansk Folkeparti, at der skulle ses på en række elementer i kvælstofindsatsen, bl.a. de seneste tal for kvælstofudledningen (NOVANA), den direktivbestemte midtvejsevaluering af vandområdeplanerne for 2015-21, samt ny viden om marginaludvaskning (NLES 5 modellen).
- Aarhus Universitet oplyste den 7. januar 2019 Miljøstyrelsen om de seneste, foreløbige udledningstal for 2017. Modsat den tidligere forventning viser tallene ikke et fald i kvælstofudledningen, som derimod er på samme niveau som de tidligere år. Udviklingen frem til 2017 er illustreret i nedenstående figur.

Udviklingen i den faktiske og den klimanormaliserede kvælstofudledning for perioden 1990 til 2017. Den faktiske kvælstofudledning er stærkt afhængigt af særligt mængden af nedbør og den tidsmæssige fordeling af denne. Det bemærkes, at udledningstallene for 2017 endnu er foreløbige. Baseret på opgørelser fra det nationale overvågningsprogram (NOVANA).

- Aktuel status for kollektive virkemidler

Virkemiddel	Målsætning 2021 (t N)	Aktuelt realiseret (t N)	Realiseret i % ift. mål i 2021
Vådområder	1.250	211	17
Lavbundsprojekter	150	24	16
Skovrejsning	150	29	19
Minivådområder	900	20	2
I alt	2.450	284	12

Status pr. december 2018

I den aktuelle fremdrift indgår tilsagn til realiseringer, idet dette udtrykker de projekter som skal realiseres på nuværende tidspunkt. Traditionelt er der en overvægt af projekter i sidste halvdel af perioden.

Tilgængelig viden om kvælstofindsatsen

- Det er på nuværende tidspunkt uklart, hvorfor det forventede fald ikke er indtruffet.
- Noget kunne dog tyde på, at den forventede reduktion af belastningen, som følge af tidligere besluttede tiltag og den generelle strukturudvikling (baselineeffekten) har været mindre end, hvad der tidligere var forventet på baggrund fremskrivninger fra Aarhus Universitet.
- På den anden side lader det til, at landmændene har brugt mindre kvælstof end de fik til rådighed med Fødevarer- og landbrugspakken. Det skal undersøges, om det har medført, at nogle af de kvælstofreducerende indsatser, som sikrer mod en forøget belastning af vandmiljøet i Fødevarer- og landbrugspakken, har været større end lempelserne.
- En foreløbig analyse af forsøgsdata har vist en betydelig årsvariation i marginaludvaskningen, men også at denne kan være lavere end de tidligere anvendte modeller, NLES3 og NLES4. Der pågår en arbejde med at få dette indbygget i den nye NLES5 model. Aarhus Universitet har derfor bedt om mere tid til kvalitetssikring.
- Desuden ønskes undersøgt baggrunden for kvælstofudledningstallenes udvikling, herunder klimanormalisering og årstidsfordeling af udledningen.

Undersøgelse af kvælstofindsatsen

- På baggrund af den manglende klarhed har regeringen besluttet at iværksætte en undersøgelse af kvælstofindsatsen, som Aarhus Universitet er blevet bedt om at levere bidrag til. Undersøgelsen skal bl.a. se på ovenstående elementer.
- Det forventes på nuværende tidspunkt, at undersøgelsen af kvælstofindsatsen kan være gennemført i efteråret 2019. Dette afhænger dog af, hvornår Aarhus Universitet kan levere de ønskede bidrag.

Justering af indsatser

- Udover at igangsætte en undersøgelse har regeringen besluttet en række justeringer af kvælstofindsatsen.
- Sikkerheden for at efterafgrødeordningerne leverer den forventede effekt forbedres med et lovforslag om at skærpe reglerne om kontrol og sanktion samtidig med, at effekten af efterafgrødeordningerne sikres i år med dårligt vejr.
- Der er ikke leveret nok fra landbruget på en række af de aftalte tiltag, der skal give et bedre vandmiljø (kollektive virkemidler). Derfor vil ordningen med kollektive virkemidler blive justeret, så der kommer større incitament for den enkelte landmand til at deltage. Såfremt landbruget fortsat ikke leverer indsatsen under den justerede ordning, vil den skulle leveres på anden måde.

Der tages følgende initiativer:

- Der undersøges på muligheden for, at de landmænd der deltager i de kollektive virkemidler, på deres arealer oplever en positiv effekt ift. den målrettede regulering.
- Desuden vil man også anvende arronderingsjordfordeling mere i sammenhæng med projekter, og oplandskonsulenter skal fremme brugen af de kollektive virkemidler mere direkte.